

SPIIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	2
II.	PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ RZECZOSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE TURECKIM NA LATA 2026 – 2036	2
III.	PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE SYTUACJI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE TURECKIM	4
	1. Charakterystyka powiatu	4
	2. Osoby z niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim	5
IV.	STAN STRUKTURY POMOCOWEJ	13
V.	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	24
VI.	PROJEKTY ZREALIZOWANE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W LATACH 2022 – 2024	26
VII.	CELE PROGRAMU I KIERUNKI DZIAŁAŃ	33
VIII.	REALIZATORZY PROGRAMU	34
IX.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	35
X.	MONITORING I EWALUACJA	35
XI.	PODSUMOWANIE	36

I. WPROWADZENIE.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036 jest dokumentem, który zakłada kontynuację zadań realizowanych na terenie powiatu tureckiego na rzecz osób z niepełnosprawnościami zmierzających do pełnego indywidualnego rozwoju i zaspokajania ich potrzeb we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujących pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym.

Założeniem Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036, zwanego dalej „Programem” jest:

- wyrównywanie szans życiowych osób z niepełnosprawnościami,
- doskonalenie systemu zapewniającego możliwości pełnej społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami,
- stworzenie systemu pomocy rodzinom osobom z niepełnosprawnościami,
- stworzenie równych szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami,
- zapewnienie kontroli przestrzegania prawa wobec osób z niepełnosprawnościami,
- stworzenie osobom z niepełnosprawnościami warunków do udziału w różnych formach życia społecznego.

Podstawą do opracowania Programu jest art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, który nakłada na powiat obowiązek opracowania powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Niniejszy Program wyznacza kierunki działań, jakie należałoby zrealizować w zakresie aktywnej polityki społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami, zmierzającej do pełnej integracji osób z niepełnosprawnościami z lokalną pełnosprawną społecznością, do zapewnienia i uznania prawa do samodzielnego i niezależnego życia oraz do równego korzystania z praw i obowiązków przyznanych wszystkim obywatelom, bez względu na stan zdrowia, dyspozycje psychiczne i fizyczne. Ponadto Program ten stanowi podstawę do opracowywania, uzyskania dodatkowych środków finansowych i realizacji różnych programów i projektów na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami i ich najbliższego otoczenia.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE TURECKIM NA LATA 2026 – 2036.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami regulowana jest przez wiele aktów prawa międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego, wśród których warto wymienić:

- 1) Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku i przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 13 grudnia 2006r. W Polsce przyjęta dokumentem ratyfikacyjnym podpisanym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 16 września 2012r.
- 2) Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych przyjęte na 48 sesji Zgromadzenia ONZ, które opierają się na niedyskryminacji, zapewnieniu równości szans oraz pełnego i skutecznego udziału w społeczeństwie. Kluczowe działania obejmują likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, zapewnienie dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego, edukacji, sportu i kultury, a także stworzenie warunków do podjęcia pełnej

odpowiedzialności jako członkowie społeczeństwa. Te zasady są zapisane m.in. w dokumencie ONZ z 1993 roku oraz w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

- 3) Europejska strategia działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021 – 2030, wprowadzona w 2021r., która ma na celu zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami równego dostępu do życia społecznego, gospodarczego i zawodowego, zgodnie z zasadami Unii Europejskiej i Konwencji ONZ. Strategia opiera się na skoordynowanych działaniach na szczeblu UE i krajowym, z priorytetem na niezależne życie, dostępność, edukację, pracę, ochronę socjalną, zdrowie i budowanie świadomości.

Powyższe dokumenty stanowią kanwę międzynarodowych aktów prawnych odnoszących się do spraw i problemów osób z niepełnosprawnościami. Podkreślają przede wszystkim potrzebę zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami tych samych szans i praw, co pozostałym pełnosprawnym obywatelom, udziału w życiu społecznym. W rzeczywistości jednak napotykać oni zbyt wiele przeszkód, by mogli z tych praw korzystać w pełni. Zagwarantowanie osobom z niepełnosprawnościami równych praw wymaga z jednej strony przeciwdziałania ich dyskryminacji, a z drugiej stworzenia mechanizmów wyrównywania szans i warunków korzystania z przysługujących im praw.

Na gruncie prawa krajowego podstawowymi dokumentami regulującymi kwestie praw osób z niepełnosprawnościami są:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, która w art. 32 wyraża zasadę równości: „wszyscy są wobec prawa równi i że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny”, natomiast w art. 68 ust. 3 i art. 69 nakłada na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej i udzielenia pomocy osobom niepełnosprawnym w zabezpieczeniu ich egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.
- 2) Karta Praw Osób Niepełnosprawnych uchwalona w dniu 1 sierpnia 1997r., która mówi, „że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajnymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji”.
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym, która wskazuje, iż powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych.
- 4) Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997r. Przepisy tej ustawy dotyczą procedur orzekania o niepełnosprawności oraz określają jej rodzaje. Stanowią o kwestii rehabilitacji osób niepełnosprawnych, mówią o ich uprawnieniach, określają szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, a także definiują zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej. Przepisy ustawy wymieniają również zadania i określają organizację służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz stanowią o kwestiach szkolenia osób niepełnosprawnych.

Instytucją działającą na mocy ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), który jako fundusz celowy przeznacza swoje środki na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz na ich zatrudnianie. Środki PFRON przeznaczone są m.in. na:

- a) rekompensatę pracodawcom chronionego i otwartego rynku pracy podwyższonych kosztów związanych z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych (dofinansowanie do wynagrodzeń),

- b) refundację pracodawcom kosztów przystosowania i wyposażenia miejsc pracy osób niepełnosprawnych,
- c) dofinansowanie tworzenia i funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej oraz zakładów aktywności zawodowej,
- d) zlecanie organizacjom pozarządowym i fundacjom realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- e) współfinansowanie projektów systemowych realizowanych ze środków pomocowych Unii Europejskiej,
- f) wspieranie indywidualnych osób niepełnosprawnych poprzez:
 - udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
 - refundację składek na ubezpieczenie społeczne dla osób prowadzących działalność gospodarczą, niepełnosprawnych rolników oraz rolników zobowiązanych do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika,
 - dofinansowanie m.in.: likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz turnusów rehabilitacyjnych, usług tłumacza języka migowego,
 - finansowanie aktywnych instrumentów rynku pracy dla osób zarejestrowanych jako bezrobotne lub poszukujące pracy (szkolenia, staże, itp.),
 - programy PFRON.

Założenia Programu są zgodne z celami określonymi w dokumencie strategicznym obowiązującym na poziomie regionalnym, którym jest Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku będąca integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku. Ponadto Program jest zgodny z założeniami Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036.

W obecnie opracowanym Programie wybór kolejnych przedsięwzięć, czy też zadań do realizacji będzie uwzględniał lokalną specyfikę zarówno w zakresie niepełnosprawności mieszkańców na terenie powiatu, jak też wychodził będzie naprzeciw nowym problemom niesionym przez zmiany, które dokonują się w różnych dziedzinach naszego życia.

III. PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE SYTUACJI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE TURECKIM.

1. Charakterystyka powiatu.

Powiat Turecki położony jest w wschodniej Wielkopolsce. Graniczy z powiatami: kolskim, konińskim, kaliskim, leżącymi w obrębie województwa wielkopolskiego oraz z powiatem sieradzkim i poddębickim z województwa łódzkiego. Zajmuje powierzchnię 929,3 km². Swym zasięgiem obejmuje 9 gmin, w tym 6 gmin wiejskich (Brudzew, Malanów, Przykona, Turek, Kawęczyn, Władysławów), dwie gminy miejsko – wiejskie (Dobra i Tuliszków) oraz jedną gminę miejską (Turek). Liczba ludności powiatu tureckiego wynosi około 80 tys. mieszkańców, z czego najwięcej mieszkańców ma miasto Turek, natomiast najmniejszą populację charakteryzuje się gmina Przykona.

Według danych z gmin obecnie ludność powiatu liczy ogółem 80 769 osoby (kobiety – 41 610, mężczyźni – 39 159). Stolicą Powiatu jest Turek, miasto liczące niecałe 24 tys. mieszkańców.

2. Osoby z niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim – dane statystyczne.

Nadal nie ma wiarygodnych, miarodajnych i przede wszystkim jednolitych źródeł informacji o ilości osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu tureckiego. Bazy różnych instytucji, które posiadają dane ewidencyjne osób z niepełnosprawnościami nie zazębiają się. Tak więc brak jest możliwości oceny faktycznej ilości osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących teren powiatu tureckiego, dlatego też w niniejszej diagnozie przedstawiana liczba niepełnosprawnych mieszkańców naszego powiatu opiera się na informacjach z:

1. Organów orzekających i opiniujących:
 - 1) Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z Konina,
 - 2) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
 - 3) Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Turku.
2. Jednostek działających w systemie wspierania osób niepełnosprawnych:
 - 1) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku,
 - 2) Terenowych ośrodków pomocy społecznej.
3. Powiatowego Urzędu Pracy w Turku.

Osoby z niepełnosprawnościami według organów orzekających i opiniujących:

a) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie:

– **Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności:**

Przyczyny niepełnosprawności	Lata			Ogółem
	2022	2023	2024	
01-U – upośledzenia umysłowe	6	6	5	17
02-P – choroby psychiczne	32	51	51	134
03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	17	30	17	64
04-O – upośledzenia narządu wzroku	15	10	12	37
05-R – upośledzenia narządu ruchu	92	109	119	320
06-E – epilepsja	8	11	4	23
07-S – choroby układu oddechowego i krążenia	59	69	56	184
08-T – choroby układu pokarmowego	16	14	16	46
09-M – choroby układu moczowo – pęciowego	32	35	37	104
10-N – choroby neurologiczne	35	44	55	134
11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	30	23	40	93
12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe	10	20	20	50
RAZEM	352	422	432	1206

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie

– **Liczba wydanych orzeczeń według stopnia niepełnosprawności:**

Stopień niepełnosprawności	Lata			Ogółem
	2022	2023	2024	
Znaczny	114	142	133	389
Umiarkowany	150	172	196	518
Lekki	36	59	49	144
Orzeczenia osób poniżej 16 roku życia	52	49	54	155
RAZEM	352	422	432	1026

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie

Najliczniejszą grupę osób z niepełnosprawnościami stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności a następnie dalej ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności są upośledzenia narządu ruchu, a dalej choroby układu oddechowego i krążenia.

Ze sprawozdań Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie wynika, iż najczęstszymi celami ubiegania się o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności są: odpowiednie zatrudnienie, zasiłek pielęgnacyjny, korzystanie z karty parkingowej, konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji / korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

W świetle przedstawionych powyżej danych wynika, iż na terenie naszego powiatu dominującą grupę stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu ruchu.

b) Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Orzeczenia wydane w latach 2023 – 2024 oraz w okresie do IX.2025r. osobom zamieszkałym w powiecie tureckim, dla celów rentowych ustalające stopień niezdolności do pracy według instancji orzeczniczej i stopnia tej niezdolności:

Instancja / stopień niezdolności do pracy	2023	2024	do IX.2025r.	Ogółem
Orzeczenia wydane przez orzeczników ZUS:				
Całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji	49	37	20	106
Całkowita niezdolność do pracy	113	95	58	266
Częściowa niezdolność do pracy	390	317	263	970
RAZEM:	552	449	341	1342
Komisje lekarskie:				
Całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji	5	3	0	8
Całkowita niezdolność do pracy	12	6	2	20
Częściowa niezdolność do pracy	16	20	20	56
RAZEM:	33	29	22	84
OGÓŁEM liczba orzeczeń:	585	478	363	1426

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Z przedstawionych danych wynika, iż na terenie powiatu tureckiego najliczniejszą grupę stanowią osoby z orzeczeniem o częściowej niezdolności do pracy.

c) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Turku:

Celem Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Turku jest udzielanie bezpłatnej pomocy dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom z powiatu tureckiego. Poradnia zajmuje się diagnozowaniem trudności rozwojowych i edukacyjnych, a także prowadzi terapię psychologiczną, logopedyczną, zajęcia TUS (Trening Umiejętności Społecznych) oraz WWR (Wczesne Wspomaganie Rozwoju). Oferuje wsparcie i porady dla rodziców oraz nauczycieli pomagając w pracy z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach. Celem poradni jest wspieranie rozwoju dziecka, tworzenia warunków do skutecznego uczenia się oraz funkcjonowania.

Strukturę i liczbę wydanych orzeczeń i opinii na przestrzeni lat 2022 – 2024 przedstawiają poniższe tabele:

Rodzaj orzeczenia	Cel orzeczenia	2022	2023	2024	RAZEM
Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego.	Zapewnienie warunków dostosowanych do potrzeb ucznia z uwagi na stan zdrowia.	43	63	52	158
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego dla niesłyszących i słabosłyszących.	Zapewnienie niesłyszącemu lub słabo słyszącemu uczniowi dostosowanej edukacji oraz wsparcia w nauce.	5	6	0	11
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego dla niewidzących i słabowidzących.	Zapewnienie niewidzącemu lub słabowidzącemu uczniowi dostosowanej edukacji oraz wsparcia w nauce.	4	8	5	17
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – niepełnosprawność ruchowa,	Zapewnienie uczniowi dostosowanych warunków edukacji i odpowiedniego	7	12	2	21

w tym afazja.	wsparcia, które umożliwi mu efektywne uczenie się i rozwój pomimo ograniczeń ruchowych lub trudności w komunikacji.				
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim.	Zapewnienie uczniowi z niepełnosprawnością intelektualną dostosowanej edukacji i wsparcia, aby mógł uczyć się i rozwijać w warunkach odpowiadających jego możliwościom.	27	17	26	70
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.		15	5	1	21
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – niepełnosprawność intelektualna w stopniu głębokim (zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze).	Zapewnienie indywidualnej edukacji i wsparcia w formie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych, umożliwiających rozwój funkcji życiowych, społecznych i edukacyjnych w możliwym zakresie.	4	1	2	7
RAZEM		105	112	88	305

Źródło: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Turku

Rodzaj opinii	Cel opinii	2022	2023	2024	RAZEM
Opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.	Wczesne rozpoznanie trudności rozwojowych dziecka i zapewnienie mu odpowiedniego wsparcia terapeutycznego, które wspomaga rozwój psychoruchowy, emocjonalny i społeczny.	24	16	39	79
Opinia w sprawie odroczenia obowiązku szkolnego.	Ustalenie, czy dzieci jest gotowe do rozpoczęcia nauki w szkole, a w razie potrzeby umożliwienie odroczenia obowiązku szkolnego dla jego prawidłowego rozwoju.	23	23	23	69
Opinia w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb.	Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, aby umożliwić mu skutecznie uczenie się i rozwój.	41	49	39	129
Opinia w sprawie udzielenie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki.	Umożliwienie uczniowi realizacji nauki w indywidualnym programie lub toku dostosowanym do jego potrzeb i możliwości edukacyjnych.	4	0	1	5
Opinia w sprawie udzielenia zezwolenia na zatrudnienie młodocianego.	Ocena gotowości młodocianego do podjęcia pracy oraz zapewnienie, że zatrudnienie będzie bezpieczne i dostosowanego do jego możliwości fizycznych i psychicznych.	50	64	16	130
Opinia w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno – pedagogiczną.	Określenie potrzeby wsparcia dziecka w rozwoju i nauce.	59	80	80	219
Informacja o wynikach diagnozy.	Przekazanie rodzicom i nauczycielom wniosków z badania dziecka, aby mogli odpowiednio wspierać jego rozwój i naukę.	30	42	27	99
Opinia w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się.	Dostosowanie metod nauczania i wymagania edukacyjne do potrzeb ucznia. Wskazanie zaleceń dla nauczycieli oraz umożliwienie wprowadzenia dodatkowego wsparcia.	53	49	32	134
Opinia w sprawie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia.	Umożliwienie uczniowi realizacji nauki w sposób dostosowany do jego indywidualnych potrzeb i możliwości.	16	12	21	49
RAZEM		300	335	278	913

Źródło: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Turku

We wszystkich analizowanych latach największy udział w ogólnej liczbie wydanych orzeczeń stanowią orzeczenia do nauczania indywidualnego oraz opinie w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

Osoby z niepełnosprawnościami według jednostek pomocy społecznej:**a) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku:**

Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych:

Przedmiot dofinansowania	2022		2023		2024		Razem
	DM	ON	DM	ON	DM	ON	
Turnus rehabilitacyjny	12	223	9	191	13	190	638
Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	24	251	29	333	29	483	1149
Likwidacja barier architektonicznych	-	21	1	19	1	21	63
Likwidacja barier technicznych	-	5	-	8	-	14	27
Likwidacja barier w komunikowaniu się	1	2	6	-	10	2	21
Sprzęt rehabilitacyjny	-	12	-	19	4	13	48
RAZEM	37	514	45	570	57	723	1946

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku

Oznaczenia:

DM – dzieci i młodzież niepełnosprawni

ON – dorosłe osoby niepełnosprawne

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej realizuje zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jak wynika z danych przedstawionych w powyższej tabeli, na przestrzeni lat 2022 – 2024 największym zainteresowaniem cieszyło się dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

b) Terenowe ośrodki pomocy społecznej:**– Liczba osób korzystających z różnych form pomocy społecznej:**

Gmina	2022	2023	2024	Ogółem
Miejska Turek	898	770	727	2395
Władysławów	364	306	261	931
Brudzew	349	326	310	985
Turek	241	132	101	474
Przykona	252	216	202	670
Malanów	200	211	216	627
Tuliszków	716	685	538	1939
Dobra	295	250	271	816
Kawęczyn	230	297	237	764
RAZEM	3545	3193	2863	9601

Źródło: Gminy Powiatu Tureckiego / Terenowe Ośrodki Pomocy Społecznej

– Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z różnych form pomocy społecznej:

Gmina	2022	2023	2024	Ogółem
Miejska Turek	322	310	271	903
Władysławów	63	59	57	179
Brudzew	77	79	82	238
Turek	46	59	42	147
Przykona	211	179	194	584
Malanów	110	113	127	350
Tuliszków	96	89	74	259

Dobra	402	401	404	1207
Kawęczyn	29	32	40	101
RAZEM	1356	1321	1 291	3968

Źródło: Gminy Powiatu Tureckiego / Terenowe Ośrodki Pomocy Społecznej

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych osoby z niepełnosprawnościami korzystające z pomocy społecznej stanowią 41,33 % ogółu liczby osób korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni trzech badanych lat. Ponadto na przestrzeni wskazanych lat zauważyć można spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, w tym również osób z niepełnosprawnościami.

Najczęstszymi formami pomocy społecznej są: zasiłki stałe, okresowe i celowe, usługi opiekuńcze, dożywianie, poradnictwo psychologiczne, pomoc lekowa, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne.

Osoby z niepełnosprawnościami na rynku pracy – Powiatowy Urząd Pracy w Turku:

– Liczba osób z niepełnosprawnościami według statusu na rynku pracy:

	Bezrobotni zarejestrowani				Bezrobotni wyrejestrowani			
	2022	2023	2024	Ogółem	2022	2023	2024	Ogółem
Kobiety	75	84	90	249	33	40	47	120
Mężczyźni	74	66	76	216	28	31	32	91
Razem	149	150	166	465	61	71	79	211

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Turku

– Liczba osób z niepełnosprawnościami według stopnia niepełnosprawności:

	Kobiety				Mężczyźni				Ogółem
	2022	2023	2024	Razem	2022	2023	2024	Razem	
Lekki	23	26	21	70	44	39	26	109	179
Umiarkowany	30	32	31	93	26	22	17	65	158
Znaczny	1	6	3	10	-	1	2	3	13
Razem	54	64	55	173	70	62	45	177	350

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Turku

Analizując dane dotyczące bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w latach 2022 – 2024 widoczna była tendencja wzrostowa osób zarejestrowanych w stosunku do wyrejestrowanych, gdzie w obu przypadkach przewagę stanowiły kobiety. Wśród bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami dominowały osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności z przewagą mężczyzn. Bezrobotne kobiety dominują natomiast z umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności.

3. Edukacja osób z niepełnosprawnościami – szkolnictwo na poziomie powiatu:

a) I Liceum Ogólnokształcące w Turku (ul. Kościuszki 4):

Liceum Ogólnokształcące w Turku realizuje program zgodny z podstawą programową, plany nauczania określone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a także własny program wychowawczy – profilaktyczny. Szkoła realizuje cele i zadania określone w ustawie Prawo oświatowe oraz w przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie z uwzględnieniem programu wychowawczy – profilaktycznego szkoły. Umożliwia zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły i zdania egzaminu maturalnego. Umożliwia uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej. Rozwija poczucie odpowiedzialności, patriotyzmu oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego. Umożliwia absolwentom dokonanie świadomego wyboru dalszego kierunku kształcenia. Kształtuje środowisko wychowawcze sprzyjające realizowaniu celów i zasad określonych w ustawie. Szkoła zapewnia bezpłatne nauczanie w zakresie ramowych placów nauczania. Zatrudnia nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w odrębnych

przepisach. Ocenia uczniów, informuje rodziców o ocenach i postępach w nauce oraz przeprowadza egzaminy klasyfikacyjne i poprawkowe zgodnie z regulaminem wewnątrzszkolnego oceniania. Stwarza możliwość uczęszczania do szkoły uczniom z niepełnosprawnościami, jeżeli pozwala na to ich stan zdrowia. Umożliwia rozwijanie zainteresowań uczniów, realizowanie indywidualnych programów nauczania oraz ukończenie szkoły w skróconym czasie. Szkoła upowszechnia wśród uczniów wiedzę o bezpieczeństwie oraz kształtuje właściwe postawy wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych. Umożliwia prowadzenie działalności innowacyjnej i eksperymentalnej zgodnie z obowiązującymi przepisami, udziela pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i losowej w formie stypendiów. Szkoła udziela uczniom pomocy psychologicznej i pedagogicznej poprzez odpowiednie współdziałanie wychowawców ze specjalistami zatrudnionymi w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Turku. Pomocy udziela również zgodnie z rozporządzeniem ministra do spraw oświaty i wychowania pedagog i psycholog szkolny.

Na przestrzeni lat 2022 – 2025 do liceum uczęszczało łącznie 3160 uczniów (2098 kobiet, z czego 1257 z obszaru wiejskiego i 1062 mężczyzn, z czego 595 z obszaru wiejskiego), w tym 24 niepełnosprawnych, z czego najwięcej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z przewagą kobiet z terenów wiejskich. Szczegółowe dane w zakresie niepełnosprawnych uczniów przedstawia poniższa tabela:

Rok	Kobiety							Mężczyźni							Ogółem
	lekki		umiarkowany		znaczny		Razem	lekki		umiarkowany		znaczny		Razem	
	OW	OM	OW	OM	OW	OM		OW	OM	OW	OM	OW	OM		
2022/2023	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	1	-	3	4
2023/2024	1	-	3	1	1	-	6	-	-	1	-	1	-	2	8
2024/2025	1	-	7	2	-	-	10	-	-	1	-	1	-	2	12
RAZEM	2	1	10	3	1	-	17	-	-	4	-	3	-	7	24

Źródło: I Liceum Ogólnokształcące w Turku (Oznaczenia: OW – obszar wiejski / OM – obszar miejski)

Szkoła na rzecz niepełnosprawnych uczniów udzielała i nadal udziela wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i socjoterapeutycznego oraz wspiera integrację społeczną.

b) Zespół Szkół Technicznych w Turku (ul. Milewskiego 3B):

Zespół Szkół Technicznych w Turku (im. gen. prof. Sylwestra Kaliskiego) działa jako publiczna szkoła ponadpodstawowa, której celem jest przygotowanie młodzieży do życia i pracy w warunkach współczesnej gospodarki, a także rozwijanie ich kompetencji technicznych, zawodowych oraz społecznych. Kluczowe elementy misji i celów szkoły to m.in.:

- 1) zapewnienie kształcenia na poziomie maturalnym i zawodowym (technik, branżowa szkoła) w nowoczesnej formule;
- 2) współpraca z podmiotami gospodarczymi i udział w projektach (np. programy unijne, partnerstwa biznes – szkoła), co zwiększa atrakcyjność i praktyczność edukacji;
- 3) budowanie świadomości i odpowiedzialności społecznej uczniów – m.in. poprzez działania pro-ekologiczne, wspólnotowe i patriotyczne;
- 4) ciągły rozwój infrastruktury edukacyjnej i technologicznej, aby sprostać wymaganiom rynku pracy.

Szkoła realizuje szeroki zakres usług edukacyjnych i wspierających rozwój uczniów:

- 1) Nauczanie techniczne w technikum – przygotowanie do egzaminu maturalnego oraz zawodowego oraz do studiów wyższych.
- 2) Nauczanie zawodowe i kształcenie branżowe – przygotowanie do zawodów technicznych z egzaminami zawodowymi.
- 3) Praktyki zawodowe i współpraca z przedsiębiorstwami – szkoła organizuje zajęcia praktyczne, warsztaty, uczestniczy w programach współpracy z biznesem.

- 4) Wsparcie pozaformalnej aktywności: konkursy, olimpiady, stypendia, turnieje sportowe i e-sportowe, działania kulturalne.
- 5) Obsługa rekrutacji, doradztwo zawodowe, monitoring losów absolwentów.

Najważniejsze elementy oferty szkoły:

- 1) Kierunki technikum i branżowej szkoły I stopnia – uczniowie mogą wybierać spośród specjalizacji technicznych, np. technik mechanik, teleinformatyk, logistyk oraz branżowych zawodów.
- 2) Możliwość uzyskania zarówno świadectwa maturalnego (w technikum), jak i kwalifikacji zawodowych, co daje elastyczne ścieżki rozwoju.
- 3) Praktyki zawodowe w krajowych i zagranicznych firmach – szkoła korzysta m.in. z programu Erasmus+, co umożliwia mobilność uczniów i poszerzanie doświadczeń.
- 4) Nowoczesna baza dydaktyczna – pracownie techniczne, laboratoria, programy cyfrowe, np. pakiet Microsoft Office 365 dla uczniów i nauczycieli oraz sprzęt wysokiej klasy, *Cisco Networking Academy*, *ICDL – Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych*, *pracownia spawania – certyfikacja Górnośląskiego Instytutu Technologicznego in. Łukasiewicza w Gliwicach*, itp.
- 5) Aktywności pozalekcyjne – rozwój zainteresowań technicznych, udział w olimpiadach, np. Olimpiada Wiedzy o Żywieniu, turniejach e-sportowych, wydarzeniach szkolnych.
- 6) Projekt pn. „Kierunek kształcenie dualne przyszłością powiatu tureckiego – Edycja II” realizowany w partnerstwie przez turecką Izbę Gospodarczą (Beneficjent) oraz Powiat Turecki (Partner) skierowany do osób, które uczą się / nauczają w szkołach mających swą siedzibę na obszarze wsch. Wielkopolski, tj. Zespół Szkół Technicznych im. gen. prof. S. Kaliskiego oraz Zespół Szkół Rozlicznych Centrum Kształcenia Praktycznego w Kaczkach Średnich. Projekt realizowany będzie w okresie 01.09.2024r. – 31.12.2026r.

Na przestrzeni lat 2022 – 2025 do zespołu szkół technicznych uczęszczało łącznie 5426 uczniów (2065 kobiet i 3361 mężczyzn), w tym 34 niepełnosprawnych, z czego najwięcej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności ze znaczną przewagą mężczyzn z obszarów wiejskich. Szczegółowe dane w zakresie niepełnosprawnych uczniów przedstawia poniższa tabela:

Rok	Kobiety							Mężczyźni							Ogółem
	lekki		umiarkowany		znacznym		Razem	lekki		umiarkowany		znacznym		Razem	
	OW	OM	OW	OM	OW	OM		OW	OM	OW	OM	OW	OM		
2022/2023	2	1	-	-	-	-	3	5	4	-	-	-	-	9	12
2023/2024	2	1	-	-	-	-	3	7	1	-	-	-	-	8	11
2024/2025	1	-	-	-	-	-	1	8	2	-	-	-	-	10	11
RAZEM	5	2	-	-	-	-	7	20	7	-	-	-	-	27	34

Źródło: Zespół Szkół Technicznych w Turku (Oznaczenia: OW – obszar wiejski / OM – obszar miejski)

W latach 2022 – 2025 na rzecz niepełnosprawnych uczniów Zespół Szkół Technicznych w Turku zrealizował następujące działania:

- a) Remont i przystosowanie łazienki w budynku C.
- b) Prowadzenie zajęć korekcyjno – kompensujących i logopedycznych.
- c) Udzielanie wsparcia psychologicznego – pedagogicznego.
- d) Zakup materiałów i pomocy dydaktycznych, w tym dostępu do programu afazja.net).
- e) Remont gabinetu pedagoga specjalnego i psychologa szkolnego.
- f) Zakup 3 laptopów z oprogramowaniem, zakup jednego orbitreka.
- g) Remont i dostosowanie sali gimnastycznej w budynku A.
- h) Remont i podział funkcjonalny świetlicy szkolnej (zamontowanie drzwi antypanicznych i dodatkowego nagłośnienia).

c) Zespół Szkół Rozlicznych Centrum Kształcenia Praktycznego w Kaczkach Średnich:

Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Kaczkach Średnich jest szkołą ponadpodstawową z ponad 60 – letnią tradycją i doświadczeniem. W swojej ofercie posiada oddziały Liceum Ogólnokształcącego o profilu wojskowym, ratownictwa medycznego, pielęgniarstwa oraz oddziały technikum, takie jak: technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik programista, technik budownictwa, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik spedytor, technik reklamy, technik architektury krajobrazu, technik pojazdów samochodowych, technik transportu drogowego, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej.

Celem szkoły jest kształcenie młodzieży zgodnie ze standardami i zaleceniami Ministerstwa Edukacji Narodowej, zapotrzebowaniem regionalnej i ogólnopolskiej gospodarki oraz oczekiwaniami uczniów szkoły. Dzięki innowacyjnym projektom zagranicznym (ERASMUS+), współpracy z wojskiem, jak również dzięki inwestycjom w wyposażenie dydaktyczne szkoła nieustannie dba, aby jej uczniowie podnosili swoje kompetencje zawodowe.

Na przestrzeni lat 2022 – 2025 do zespołu szkół rozlicznych uczęszczało łącznie 32553 uczniów (998 kobiet, z czego 759 z obszaru wiejskiego i 1555 mężczyzn, z czego 1225 z obszaru wiejskiego), w tym 9 uczniów z niepełnosprawnościami z terenów wiejskich. Szczegółowe dane w zakresie niepełnosprawnych uczniów przedstawia poniższa tabela:

Rok	Kobiety							Mężczyźni							Ogółem
	lekki		umiarkowany		znaczny		Razem	lekki		umiarkowany		znaczny		Razem	
	OW	OM	OW	OM	OW	OM			OW	OM	OW	OM	OW		OM
2022/2023	-	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
2023/2024	-	-	1	-	1	-	2	1	-	-	-	-	-	1	3
2024/2025	-	-	1	-	1	-	2	1	-	1	-	-	-	2	4
RAZEM	-	-	3	-	3	-	6	2	-	1	-	-	-	3	9

Źródło: Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Kaczkach Średnich (Oznaczenia: OW – obszar wiejski / OM – obszar miejski)

Szkoła na rzecz niepełnosprawnych uczniów prowadziła i nadal prowadzi zajęcia rewalidacyjne, rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne, terapeutyczne, wyrównawcze.

d) Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Turku (al. J. Piłsudskiego 5):

Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Turku składa się ze Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczy im. Kornela Makuszyńskiego w Turku i Bursy Szkolnej.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Kornela Makuszyńskiego w Turku jest placówką, która stwarza możliwości nauki, wychowania i opieki dzieciom niepełnosprawnym intelektualnie, które ze względu na obniżony poziom intelektualny, deficyty rozwojowe nie są w stanie realizować obowiązku szkolnego w szkołach masowych. W Ośrodku funkcjonuje szkoła podstawowa specjalna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym i znaczącym, szkoła branżowa I stopnia specjalna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, szkoła przysposabiająca do pracy oraz grupy wychowawcze. Do Ośrodka mogą uczęszczać uczniowie z lekką, umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną, a także dzieci z autyzmem i innymi niepełnosprawnościami sprzężonymi. Organizowane są również indywidualne zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz nauczanie indywidualne dla dzieci, które ze względu na stan zdrowia nie mogą uczęszczać do szkoły.

Celem Ośrodka jest zapewnienie wszystkim uczniom i wychowankom właściwych warunków edukacyjno – rewalidacyjnych, wychowawczych, zdrowotnych oraz umożliwienie prawidłowego przebiegu procesu rozwoju i socjalizacji z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb, możliwości i zainteresowań. Cele realizowane są we współpracy z rodzicami lub opiekunami wychowanków oraz innymi placówkami

oświatowo -wychowawczymi i instytucjami, wspierającymi działalność szkół i placówek w zakresie edukacji i wychowania. Odpowiednio dopasowane metody i formy pracy jak również właściwa organizacja pracy placówki oraz dobrze wykształcona kadra pedagogiczna stwarza niepełnosprawnym wychowankom możliwość usprawniania, korygowania i kompensowania zaburzonych funkcji.

Integralną częścią procesu edukacji w szkole jest rewalidacja indywidualna wspomagająca rozwój dziecka w sposób korekcyjny, kompensacyjny i usprawniający.

Na przestrzeni lat 2022 – 2025 do zespołu uczęszczało 710 niepełnosprawnych uczniów (219 kobiet i 491 mężczyzn), posiadający głównie orzeczenie o niepełnosprawności i z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym. W grupie uczniów niepełnosprawnych przewagę stanowiły osoby z terenów wiejskich (407 obszar wiejski i 303 obszar miejski).

	KOBIECY						MĘŻCZYŹNI					
	2022/2023		2023/2024		2024/2025		2022/2023		2023/2024		2024/2025	
	OW	OM	OW	OM	OW	OM	OW	OM	OW	OM	OW	OM
Orzeczenie o niepełnosprawności	17	17	16	21	15	19	43	22	45	29	49	33
Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	8	5	7	6	4	8	12	12	13	14	16	14
Upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym	9	11	9	13	11	9	28	8	28	12	28	14
Upośledzenie umysłowe w stopniu znacznym	0	1	0	2	0	2	3	2	4	3	5	5
Autyzm	1	2	1	2	1	2	11	1	9	6	14	8
RAZEM:	35	36	33	44	31	40	97	45	99	64	112	74

Źródło: Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Turku

IV. STAN STRUKTURY POMOCOWEJ

Na terenie Powiatu Tureckiego funkcjonuje szereg jednostek o zasięgu ponadlokalnym prowadzonym przez samorządy i podmioty niepubliczne oraz organizacje pozarządowe. Wszystkie działają na rzecz osób z niepełnosprawnościami zapobiegając ich wykluczeniu społecznemu, integracji ze środowiskiem lokalnym, szeroko rozumianej rehabilitacji społecznej i zawodowej. Wśród nich warto wskazać:

1. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku (ul. Łąkowa 1)** realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcjonalności rodziny. Do zadań realizowanych przez PCPR w Turku z zakresu niepełnosprawności należy m.in.:
 - 1) opracowywanie i realizacja zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej,
 - b) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
 - 2) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności,
 - 3) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa,
 - 4) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób,
 - 5) dofinansowanie:
 - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,

- c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
 - d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
 - e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,
 - f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika,
 - g) zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2021 r. poz. 1048 oraz z 2023r. poz. 1688), dotychczas zajmowanego przez osobę niepełnosprawną, w sytuacji braku możliwości zastosowania w tym lokalu lub w budynku racjonalnych usprawnień, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności lub jeżeli ich zastosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie;
 - 6) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
 - 7) nadzór i kontrola nad działalnością warsztatów terapii zajęciowej,
 - 8) informowanie osób niepełnosprawnych o ich prawach, uprawnieniach i możliwościach korzystania ze środków PFRON,
 - 9) informowanie o obecnie realizowanych programach na rzecz osób niepełnosprawnych i ich realizacja,
 - 10) prowadzenie wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego,
 - 11) zlecanie zadań dla fundacji i organizacji pozarządowych w zakresie rehabilitacji społecznej, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym z dnia 7 lutego 2008r.
- 2. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych Powiatu Tureckiego** powołana Zarządzeniem NR 39 / 2023 Starosty Powiatu Tureckiego z dnia 18 października 2023r. Zadania Rady określa art. 44b ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003r. w sprawie organizacji i trybu działania wojewódzkich, powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych. Zatem do zakresu działania Rady należy m.in.:
- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
 - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych,
 - 2) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - 3) ocena realizacji programów,
 - 4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem skutków dla osób niepełnosprawnych.
- 3. Powiatowy Urząd Pracy w Turku (ul. Komunalna 6)** realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 20 marca 2025r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia i z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Realizuje zadania państwa i samorządu w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia oraz rynku pracy. Jego głównym celem jest zwiększenie zatrudnienia i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb lokalnego rynku pracy.
- PUP w zakresie oferowanych usług oferuje formy wsparcia określone w ustawie o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Przedmiotowe formy wsparcia są kierowane zarówno do osób bezrobotnych

i poszukujących pracy zarejestrowanych w urzędzie, jak i osób niezarejestrowanych – biernych zawodowo oraz pracodawców i przedsiębiorców. Przedmiotowa oferta zakłada kompleksowe wsparcie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych.

Oferta pomocy:

- 1) Pośrednictwo pracy – polega na udzielaniu pomocy bezrobotnym, poszukującym pracy i osobom niezarejestrowanym, w tym osobom biernym zawodowo, w uzyskaniu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz pracodawcom pomocy w pozyskaniu kandydatów do pracy.
- 2) Poradnictwo zawodowe – polega na udzielaniu pomocy bezrobotnym, poszukującym pracy i osobom niezarejestrowanym, w tym osobom biernym zawodowo w wyborze lub zmianie zawodu, miejsca pracy, kierunku kształcenia lub szkolenia, w planowaniu rozwoju zawodowego, a także przedsiębiorcom w planowaniu działań, których celem jest adaptacja do wymogów rynku pracy, w tym podnoszenie kompetencji zawodowych.
- 3) Rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy.
- 4) Rozwój umiejętności i podnoszenie kwalifikacji – PUP udziela pomocy bezrobotnemu i poszukującemu pracy w nabywaniu wiedzy, umiejętności lub kwalifikacji, zwiększających szanse na podjęcie i utrzymanie zatrudnienia przez finansowanie m.in. szkoleń, bonu na kształcenie ustawiczne, pożyczki edukacyjnej.
- 5) Organizowanie i finansowanie form pomocy określonych w ustawie, w szczególności: staży, prac interwencyjnych, robót publicznych, bonu na zasiedlenie, przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.
- 6) Wspieranie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami w ramach realizowanych form pomocy. PUP podejmuje działania mające na celu integrację tych osób z rynkiem pracy oraz wyrównywanie ich szans zawodowych.

Zgodnie z art. 11 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Uprawnienia bezrobotnej osoby niepełnosprawnej):

- 1) Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu ma prawo korzystać z form pomocy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 marca 2025r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia, zwanej dalej „ustawą o rynku pracy”.
- 2) Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących form pomocy określonych w ustawie o rynku pracy:
 - a) szkoleń, a także sfinansowaniu potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności oraz uzyskania dokumentów potwierdzających nabycie wiedzy i umiejętności, o których mowa w art. 99, art. 101 i art. 102 ustawy o rynku pracy,
 - b) bonu na kształcenie ustawiczne, o którym mowa w art. 107 ustawy o rynku pracy,
 - c) stażu, o którym mowa w art. 114 i art. 119 ustawy o rynku pracy,
 - d) prac interwencyjnych, o których mowa w art. 135 ustawy o rynku pracy,
 - e) badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 205 ust. 1 ustawy o rynku pracy,
 - f) zwrotu kosztów przejazdu, o których mowa w art. 206 ust. 1, 3 i 4 ustawy o rynku pracy,
 - g) zwrotu kosztów zakwaterowania, o których mowa w art. 206 ust. 2 ustawy o rynku pracy,
 - h) bonu na zasiedlenie, o którym mowa w art. 208 ustawy o rynku pracy,
 - i) robót publicznych, o których mowa w art. 136 ustawy o rynku pracy.

4. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie, który wydaje odpowiednio orzeczenia o:

- 1) niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia, na wniosek wniesiony przez przedstawiciela ustawowego dziecka,
- 2) stopniu niepełnosprawności osób (lekki, umiarkowany, znaczny), które ukończyły 16 rok życia, na jej wniosek wniesiony przez osobę zainteresowaną lub jej przedstawiciela ustawowego.

Ponadto Zespół wydaje legitymacje osób niepełnosprawnych i karty parkingowe.

5. Ośrodki Pomocy Społecznej realizują zadania z zakresu pomocy społecznej wobec osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (osoby starsze, chore, niepełnosprawne, bezradne, uzależnione, bezrobotne, bezdomne, rodziny wielodzietne, niepełne, dotknięte klęską żywiołową) oferując pomoc finansową, rzeczową i w naturze oraz pomoc w zakresie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Na terenie powiatu tureckiego funkcjonuje 9 ośrodków pomocy społecznej (jeden miejski, dwa miejsko – gminne i 6 gminnych):

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Konińska 1, 62 – 700 Turek;
- 2) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Pl. Powstańców Styczniowych 5, 62 – 740 Tuliszków;
- 3) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Wiatraki 13, 62 – 730 Dobra;
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Ogrodowa 4, 62 – 700 Turek;
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Szkolna 7, 62 – 731 Przykona;
- 6) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Turkowska 29, 62 – 720 Brudzew;
- 7) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Turecka 16, 62 – 709 Małanów;
- 8) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Rynek 43, 62 – 710 Władysławów;
- 9) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Kawęczyn 48, 62 – 704 Kawęczyn.

6. Dom Pomocy Społecznej (Skęczniew 58, 62 – 730 Dobra) rozpoczął swoją działalność 1 lipca 1990r. Zapewnia przede wszystkim mieszkańcom powiatu tureckiego przewlekłe somatycznie chorym i przewlekłe psychicznie chorym całodobowej opieki oraz zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb bytowych, społecznych i religijnych. Wojewoda Wielkopolski na wniosek powiatu tureckiego w sprawie zmiany profilu Domu na profil wyłącznie dla osób przewlekłe psychicznie chorych, decyzją z dnia 26 marca 2009r. (znak: PS.II-11-9013-33/09) uchylił wcześniejszą decyzję i wydał zezwolenie na prowadzenie Domu dla osób przewlekłe psychicznie chorych, z liczbą miejsc 210.

Dom Pomocy Społecznej w Skęczniewie (DPS) jest placówką stałego pobytu, przeznaczoną dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności. Głównym celem Domu jest zapewnienie mieszkańcom całodobowej opieki, bezpieczeństwa oraz stworzenie im warunków do godnego, spokojnego i aktywnego życia.

Celem Domu jest:

- 1) zapewnienie mieszkańcom całodobowej opieki dostosowanej do ich indywidualnych potrzeb,
- 2) świadczenie usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających na poziomie obowiązujących standardów,
- 3) podtrzymywanie i rozwijanie samodzielności mieszkańców,
- 4) stwarzanie domowej, serdecznej atmosfery, sprzyjającej integracji i poczuciu bezpieczeństwa,
- 5) wspieranie kontaktów z rodziną i środowiskiem lokalnym.

Dom zapewnia mieszkańcom m.in.:

- 1) usługi bytowe – zakwaterowanie w pokojach, całodzienne wyżywienie, utrzymanie czystości i porządku,

- 2) usługi opiekuńcze – pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnację oraz wsparcie w czynnościach samoobsługowych,
- 3) usługi wspomagające – terapia zajęciowa, rehabilitacja ruchowa, wsparcie psychologiczne, organizacja czasu wolnego, zajęcia kulturalno – rekreacyjne,
- 4) usługi zdrowotne – zapewnienie dostępu do świadczeń medycznych i współpracę z placówkami ochrony zdrowia,
- 5) wsparcie duchowe – możliwość uczestnictwa w praktykach religijnych oraz kontaktu z duszpasterzem.

DPS dba nie tylko o potrzeby bytowe, ale również o rozwój osobisty i społeczną aktywizację mieszkańców.

W ramach terapii zajęciowej organizowane są zajęcia plastyczne, muzyczne, kulinarne, rękodzielnicze, zajęcia ruchowe oraz spotkania integracyjne. Mieszkańcy uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych, wycieczkach, uroczystościach okolicznościowych i spotkaniach z artystami, młodzieżą oraz przedstawicielami lokalnej społeczności.

Celem wszystkich tych działań jest budowanie poczucia wartości, przynależności oraz radości z życia codziennego w przyjaznym i bezpiecznym środowisku.

W latach 2022 – 2025 DPS na rzecz swoich mieszkańców zrealizował następujące działania:

- 1) zakup i montaż windy osobowej,
- 2) budowa mikro instalacji fotowoltaicznej,
- 3) termomodernizacja i montaż instalacji fotowoltaicznych,
- 4) rozbudowa instalacji fotowoltaicznej wraz z montażem pomp ciepła,
- 5) modernizacja instalacji C.O.

7. Warsztat Terapii Zajęciowej w Turku (ul. Kolska 19) rozpoczął swoją działalność w styczniu 1996r.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Turku (WTZ) ma na celu aktywne wspieranie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje ogólne usprawnienie, rozwijanie sprawności fizycznej i psychicznej, naukę czynności życia codziennego oraz przygotowanie do życia w społeczeństwie i ewentualnego podjęcia zatrudnienia. Oferta pomocy obejmuje kompleksową rehabilitację będącą złożonym procesem, który ma na celu przywrócenie możliwości największej sprawności i umożliwienie samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Oferta skierowana do osób z niepełnosprawnościami opiera się na terapii zajęciowej, w tym zajęciach manualnych, społecznych i zawodowych, jak również psychoterapii, rehabilitacji leczniczej: fizjoterapii i kinezyterapii.

Obecnie w WTZ przebywa 45 uczestników, w tym ze stopniem niepełnosprawności umiarkowanym 10 osób i ze znacznym stopniem niepełnosprawności 35 osób; 17 osób z obszaru wiejskiego i 28 osób z obszaru miejskiego.

W latach 2022 – 2025 WTZ na rzecz swoich uczestników zrealizował następujące działania:

- 1) udział w imprezach kulturalnych: wystawy, koncerty, festyny, przeglądy artystyczne, festiwale,
- 2) wycieczki krajoznawczo – rekreacyjne, rajdy piesze i rowerowe,
- 3) warsztaty edukacyjno – artystyczne, plenery,
- 4) bale, zabawy, pikniki, wieczorki, imprezy okolicznościowe, spotkania integracyjne,
- 5) konkursy i prezentacje o charakterze miejskim, regionalnym i ogólnopolskim,
- 6) wymiana doświadczeń i integracja z innymi placówkami (ŚDS, WTZ, ZPEW, stowarzyszenia, fundacje),
- 7) współpraca z wolontariatem,
- 8) spotkania organizacyjne i okolicznościowe z rodzinami uczestników WTZ,
- 9) promocja WTZ w regionie,

- 10) udział w programach profilaktycznych promujących zdrowy styl życia,
- 11) zapewnienie całorocznych treningów sportowych; organizacja sportowych zawodów regionalnych; udział w zawodach sportowych w różnych dyscyplinach sportowych rangi regionalnej i ogólnopolskiej,
- 12) udział w rehabilitacji indywidualnej i grupowej dostosowanej do indywidualnych potrzeb oraz możliwości uczestników,
- 13) doraźne zabiegi zlecone przez lekarzy specjalistów,
- 14) praktyki zawodowe w otwartym środowisku – lokalne zakłady pracy,
- 15) szkolenia organizowane przez PUP, OHP, Młodzieżowe Centrum Kariery,
- 16) zajęcia edukacyjne w bibliotece publicznej i pedagogicznej,
- 17) treningi w zakresie przygotowania do podjęcia pracy,
- 18) udział uczestników w zajęciach w poszczególnych pracowniach terapii zajęciowej,
- 19) terapia psychologiczna indywidualna i grupowa.

8. Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Turku (ul. Aleja J. Piłsudskiego 5) opisany w Rozdziale III pkt 3 lit. d niniejszego Programu.

9. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Turku (ul. Poduchowne 12), której celem jest udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej, pomocy logopedycznej, prowadzenie profilaktyki zaburzeń rozwojowych dziecka wspomaganie jego rozwoju i efektywność uczenia się, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej związanej z wychowywaniem, kształceniem dzieci i młodzieży. Na przestrzeni lat 2022 – 2025 poradnia zrealizowała następujące działania:

- 1) diagnostyka psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna,
- 2) wydawanie opinii i orzeczeń dla uczniów ze specjalnymi potrzebami;
- 3) terapia logopedyczna i psychologiczna wspierająca rozwój emocjonalny, społeczny, komunikacyjny i poznawczy dzieci i młodzieży;
- 4) udzielanie poradnictwa rodzicom i nauczycielom z powiatu tureckiego;
- 5) pomaganie obywatelom Ukrainy znajdującym się na terenie powiatu tureckiego;
- 6) prowadzenie przesiewowych badań dla przedszkolaków;
- 7) zajęcia terapeutyczne i rewalidacyjne dla uczniów wymagających wsparcia;
- 8) realizowanie działań wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci oraz wspieranie uczniów z różnymi trudnościami edukacyjnymi i rozwojowymi;
- 9) współpraca z rodzicami, szkołami i przedszkolami w celu dostosowania metod nauczania i wsparcia do indywidualnych potrzeb uczniów;
- 10) organizowanie prelekcji i warsztatów edukacyjnych, np. w zakresie zdrowia psychicznego, integracji, wspierania uczniów o specjalnych potrzebach;
- 11) prowadzenie zajęć z zakresu Treningu Umiejętności Społecznych (TUS), terapii ręki oraz integracji sensorycznej (SI), realizowane w ramach Wczesnego Wspomaganie Rozwoju (WWR).

Działania podejmowane przez poradnię mają na celu:

- 1) wczesne wykrywanie trudności rozwojowych i edukacyjnych oraz zapewnienie odpowiedniego wsparcia,
- 2) zapewnienie dzieciom i młodzieży, w tym osobom z niepełnosprawnościami specjalistycznej pomocy psychologiczno – pedagogicznej i edukacyjnej,
- 3) dostosowanie warunków edukacyjnych i terapeutycznych do indywidualnych potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami,

- 4) stałe angażowanie się do pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz wspieranie osób z niepełnosprawnościami w rozwoju i edukacji.

10. Środowiskowy Dom Samopomocy w Turku (ul. Poduchowne 1) prowadzony jest od 1 stycznia 2005r. przez Regionalne Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Turku. Obecnie Dom przeznaczony jest na dzienny pobyt dla 44 pełnoletnich osób z niepełnosprawnościami (lekki – 2 osoby, umiarkowany – 13, znaczny – 28 osób i 1 osoba bez orzeczenia) będących mieszkańcami powiatu tureckiego (21 osób z obszaru wiejskiego i 23 osoby z obszaru miejskiego). Dom posiada typ: A, B, C.

Dom świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu codziennym. Plan pracy Domu przewiduje organizowanie zajęć w pracowniach: artystyczno – plastycznej, ogrodniczo – stolarskiej, komputerowej, kulinarnej i społeczno – muzycznej. Uczestnikom zapewnia się ciepły posiłek w ramach treningu kulinarnego przygotowywany z zakupionych produktów żywnościowych. Ponadto dla uczestników ze spectrum autyzmu lub z niepełnosprawnością sprzężoną organizowane są dodatkowe zajęcia z pedagogiem, rehabilitantem, logopedą, psychologiem, zajęcia z jogi, animacyjno – plastyczne, nordic walking. W ramach współpracy z Centrum Zdrowia Psychicznego zapewnia się uczestnikom również poradnictwo psychologiczne i pomoc psychiatry. Uczestnikom zapewnia się dowóz na zajęcia, zwłaszcza tym z zaburzeniami zachowań lub niepełnosprawnością fizyczną. Działania realizowane w ramach działalności Domu przyczyniają się do sprawniejszego funkcjonowania w życiu społecznym osób w nim uczestniczących, poprzez wzmocnienie ich aktywności życiowej, wzrost samooceny, pewności siebie oraz motywacji do działania.

11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Turku (ul. Matejki 1) prowadzony jest od 1 maja 1998r. przez Gminę Miejską Turek. Obecnie Dom przeznaczony jest na pobyt dzienny dla 25 osób z niepełnosprawnościami (lekki – 1 osoba, umiarkowany – 10 osób, znaczny – 10 osób i 4 osoby bez orzeczenia) z obszaru miejskiego – 23 osoby i obszaru wiejskiego – 2 osoby. Dom posiada typ: A, B, C. Dom zapewnia osobom przewlekłe psychicznie chorym, niepełnosprawnym intelektualnie i osobom wykazującym inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych wsparcie społeczne pozwalające im na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienie na miarę ich możliwości, integrację społeczną rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia powszechnie dostępnych w społeczności ról społecznych.

Do zadań Domu należy świadczenie usług, które obejmują w szczególności:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym: trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi;
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym: kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury;
- trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej;
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym: rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, internetem, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych;
- terapię zajęciową w pracowniach: plastycznej, kulinarnej, muzycznej i komputerowej;
- poradnictwo psychologiczne;

- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia;
- niezbędną opiekę;
- terapię ruchową, w tym: zajęcia sportowe, turystykę i rekreację;
- poradnictwo socjalne;
- zapewnienie uczestnikom możliwości spożycia gorącego posiłku przygotowanego w ramach treningu kulinarnego lub zakupionego w formie cateringu.

Dom prowadzi Klub „Otwarty Świat” na rzecz osób z niepełnosprawnościami z terenu miasta Turek.

12. Środowiskowy Dom Samopomocy w Miłaczewie (Miłaczew 45a, 62 – 709 Malanów) prowadzony jest od 16 marca 2005r. przez Gminę Malanów. Jest ośrodkiem wsparcia dziennego, w swojej bieżącej działalności realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej z 38 miejscami dla osób niepełnosprawnych (typ Domu A, B, D), w tym 20 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 18 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z obszarów wiejskich.

Podstawowym i nadrzędnym celem Domu jest umożliwienie uczestnikom pełnienia różnorodnych ról społecznych i zapewnienie im pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Obok celu głównego równie ważne są cele szczegółowe:

- 1) kształtowanie umiejętności społecznych i umiejętności z zakresu samoobsługi,
- 2) wszechstronny rozwój osobowości uczestników,
- 3) maksymalne usprawnienie nie zaburzonych funkcji psychicznych i fizycznych,
- 4) korygowanie nieprawidłowości rozwojowych,
- 5) kompensowanie braków w rozwoju psychicznym i fizycznym,
- 6) zapewnienie bezpieczeństwa,
- 7) pomoc rodzinom osób niepełnosprawnych,
- 8) zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- 9) zwiększenie samodzielności,
- 10) podniesienie samodzielności,
- 11) podniesienie wiary we własne możliwości,
- 12) normalizacja stosunków społecznych,
- 13) wstępne przygotowanie do pełnienia ról społecznych,
- 14) udzielanie pomocy w formie poradnictwa,
- 15) wspieranie rodzin uczestników.

Realizacja zaplanowanych celów odbywa się w ramach codziennych zajęć, w oparciu o przygotowane przez zespół wspierająco – aktywizujący indywidualne plany, które są dostosowane do możliwości psychofizycznych i zainteresowań uczestników oraz przez nich zaakceptowane.

Cele Domu są realizowane poprzez:

- 1) sprawowanie opieki oraz prowadzenie zajęć wspierająco-aktywizujących i rehabilitacyjnych w ramach pracowni terapeutycznych tj.: kulinarnej; krawieckiej; ogrodniczo – stolarskiej i florystycznej, plastyczno – kulturoznawczej oraz informatyczno – rękodzielniczej,
- 2) prowadzenie terapii indywidualnej i zespołowej z zakresu elementów socjoterapii, logopedii, muzykoterapii, elementów psychoterapii, fizjoterapii i zajęć informatycznych,
- 3) stosowanie indywidualnych zajęć rozwoju aktywności,
- 4) uczestniczenie w zajęciach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- 5) udział w wyjazdach i innych formach zajęć turystyczno – krajoznawczych,
- 6) zapewnienie gorącego posiłku przygotowywanego w ramach zajęć terapeutycznych,

- 7) poradnictwo i współpraca z rodzinami osób niepełnosprawnych,
- 8) zajęcia z fizjoterapeutą.

Realizacja zakładanych celów umożliwiła:

- 1) objęcie 38 osób z niepełnosprawnością codziennymi zajęciami terapeutycznymi, w tym treningami funkcjonowania w życiu codziennym, treningami spędzania czasu wolnego,
- 2) zwiększenie umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów,
- 3) zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- 4) wsparcie codziennego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością,

Dodatkowo :

- 1) ograniczono zjawisko wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnością,
- 2) zwiększono samodzielność oraz podejmowanie ról społecznych przez osoby z niepełnosprawnością,
- 3) zwiększono aktywność osób z niepełnosprawnością,
- 4) rozwijano umiejętności zarządzania czasem, w tym czasem wolnym,
- 5) wzmacniano samoocenę osób z niepełnosprawnością,
- 6) aktywizowano rodziny osób z niepełnosprawnością do pełniejszego udziału w integracji.

Efektem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Miłaczewie jest stworzenie takiego miejsca, gdzie uczestnik ma poczucie bezpieczeństwa, swobody, nieskrępowanego kontaktu z innymi osobami.

U wielu uczestników wzrosła wiara we własne możliwości, czują się pewniej w kontakcie z ludźmi, nauczyli się lepiej radzić z problemami życia codziennego i organizować czas wolny. Poprawne relacje między uczestnikami przekładają się na lepsze relacje w rodzinie i miejscu zamieszkania. Rozwijanie pomocy w zakresie edukacji i rozwiązywania problemów dnia codziennego przyczyniło się do: rozwijania zainteresowań, zdolności i talentów, poczucia własnej wartości, odkrywania nowych sposobów spędzania czasu wolnego. Uczestnicy stają się bardziej aktywni. Dobra współpraca między zespołem terapeutycznym a uczestnikami oraz odpowiednia atmosfera między uczestnikami zagwarantowała lepsze efekty pracy w poszczególnych dziedzinach życia. Pozytywne efekty korzystania z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy mogą w dłuższej perspektywie stać się punktem wyjścia do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym a także społecznym.

- 13. Środowiskowy Dom Samopomocy w Żeronicach (Żeronice 23, 62 – 730 Dobra)** prowadzony jest przez Urząd Miejski w Dobrej od 1 września 2007r. w siedzibą w Żeronicach. Przeznaczony jest na pobyt dzienny dla 34 uczestników z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniami umysłowymi. Dom realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej. Przedmiotem działalności jest zapewnienie miejsca i pomocy w postaci świadczenia usług opiekuńczych osobom, które ze względu na stan zdrowia wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Celem Domu jest udzielanie wsparcia, usamodzielnianie uczestników w zakresie: czynności higienicznych, prowadzenia gospodarstwa domowego, spędzania wolnego czasu, funkcjonowania w rodzinie, w grupach i środowisku lokalnym oraz w systemie instytucji.
- 14. Środowiskowy Dom Samopomocy w Młodzianowie (Młodzianów 25, 62 – 704 Kawęczyn)** prowadzony jest od 1 stycznia 2013r. przez Gminę Kawęczyn. Jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla 30 uczestników z chorobami psychicznymi i zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym, niepełnosprawnościami sprzężonymi (typ Domu A, B, C) – 11 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 19 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z obszarów wiejskich. Realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych

domów samopomocy. Celem Domu jest poprawa sprawności psychofizycznej i społecznej oraz osiągnięcie umiejętności samodzielnego pełnienia ról społecznych i życiowych.

Celem działalności Domu jest kompensowanie niepełnosprawności poprzez zajęcia rehabilitacyjno – terapeutyczne obejmujące:

- 1) treningi w zakresie samoobsługi i zaradności życiowej, sprawności psychofizycznej,
- 2) prowadzenie gospodarstwa domowego,
- 3) rozszerzanie umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- 4) stwarzanie warunków do aktywnego funkcjonowania, samorealizacji, rozwijania zainteresowań,
- 5) uczenie poprawnego funkcjonowania w środowisku rodzinnym i społecznym,
- 6) wspieranie uczestników i ich rodzin w sytuacjach trudnych i kryzysowych,
- 7) integracja osób niepełnosprawnych z osobami sprawnymi.

Prowadzone są treningi umiejętności życiowych, społecznych, komunikacyjnych i spędzania czasu wolnego, higieny osobistej, gospodarowania własnymi środkami finansowymi oraz terapię ruchową. Treningi prowadzone są w pracowniach: kulinarnej, komputerowej, teatralnej, ogrodniczo – porządkowej i plastyczno – rękodzielniczej.

Ze względu na specyfikę niepełnosprawności psychicznej i intelektualnej, istotnym elementem terapii jest poznawanie nowych miejsc, kontakt z kulturą i sztuką. Dlatego też ŚDS prowadzi dodatkowo zajęcia rekreacyjne: wycieczki krajoznawczo – turystyczne, wycieczki do teatru i kina, nordic walking, grzybobrania, turnieje bilardu, tenis stołowy itp. Zakres i poziom świadczonych form pracy dostosowany jest do możliwości psychofizycznych uczestników na podstawie opracowanych przez kadrę (IPPWA).

15. Środowiskowy Dom Samopomocy w Małoszynie (Małoszyna 45, 62 – 710 Władysławów)

prowadzony jest przez Gminę Władysławów od 1 grudnia 2024r. Jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla 15 osób z niepełnosprawnościami (6 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 8 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 1 osoba bez orzeczenia) – typ Domu A, B, C, D.

Celem ogólnym działalności Domu jest osiągnięcie przez osoby korzystające z jego usług umiejętności potrzebnych do jak najbardziej samodzielnego pełnienia ról życiowych i społecznych.

Celem głównym funkcjonowania Domu jest poprawa sprawności psychofizycznej i społecznej osób z niepełnosprawnościami intelektualnie, wzrost poziomu funkcjonowania tych osób przy jednoczesnym umożliwieniu im pozostawania w lokalnym środowisku społecznym. Ważnym elementem pracy Domu jest także integracja ww. osób ze społecznością lokalną poprzez ich społeczną aktywizację.

16. Centrum Wolontariatu i Organizacji Pozarządowych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Turku (ul. Kościuszki 13)

rozpoczęło swoją działalność 5 października 2006r. Głównym celem Centrum jest bezinteresowne wspieranie w trudnej sytuacji życiowej dzieci, osób starszych i osób z niepełnosprawnością. Rozwijanie postaw prospołecznych. Wspieranie lokalnych inicjatyw, organizowanie zbiórek dla osób chorych na ich leczenie. Wolontariusze pomagają dzieciom w nauce, wspierają Świetlicę Środowiskową w Turku. Centrum wspiera organizację wydarzeń kulturalnych i charytatywnych. Rocznie ze wsparcia Centrum korzysta około 90 osób.

V. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Organizacje pozarządowe, stanowiące trzeci, obok publicznego i prywatnego, sektor społeczeństwa, są znaczącą częścią każdego efektywnie i demokratycznie funkcjonującego państwa i społeczeństwa. Dostarczają usług obywatelom, nierzadko wypełniając lukę, której nie zapewnia sektor publiczny i prywatny.

Zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej, leczniczej i społecznej mogą być realizowane – na zlecenie PFRON i jednostek samorządowych – przez organizacje społeczne, które podejmą się tej działalności. Organizacje pozarządowe, których zadaniem statutowym jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych:

1. Regionalne Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Turku:

- 1) adres: ul. Poduchowne 1, 62 – 700 Turek,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 7 grudzień 2004r.
- 3) cele statutowe: działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami realizowane poprzez udzielanie pomocy, opieki i wsparcia osobom upośledzonym umysłowo oraz innym osobom z niepełnosprawnościami, a także ich rodzinom oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
- 4) dotychczasowa działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami: prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Turku, przeznaczonego na pobyt dzienny dla 44 osób będących mieszkańcami Powiatu Tureckiego.

2. Stowarzyszenie „Tu i Teraz” w Turku:

- 1) adres: ul. Konińska 4, 62 – 700 Turek,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 11 marzec 2004r.,
- 3) cele statutowe: zapobieganie wykluczeniu i marginalizacji społecznej:
 - a) wszechstronne działania na rzecz: bezrobotnych, bezdomnych, osób starszych, z niepełnosprawnościami, rodzin w tym niepełnych oraz innych jednostek i grup społecznych wymagających wsparcia, przeciwdziałanie patologiom społecznym,
 - b) pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób i rodzin,
 - c) promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa,
 - d) działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
 - e) działania na rzecz swobodnego dostępu do informacji, niezbędnej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
 - f) prowadzenie działalności informacyjno – promocyjnej i edukacyjno – szkoleniowej,
- 4) dotychczasowa działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami: stowarzyszenie od wielu lat składa oferty do konkursu ofert na realizację zadań publicznych i realizuje zadania w zakresie ochrony zdrowia i promocji (promocja zdrowia) i pomocy społecznej.

3. Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego oddział w Koninie Koło Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego:

- 1) adres: ul. Zygmunta Noskowskiego 1A, 62 – 510 Konin,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 11 października 2001r.,
- 3) cele statutowe: współdziałanie z organizacjami społecznymi, religijnymi, administracją państwową, placówkami służby zdrowia i innymi organizacjami i stowarzyszeniami pracującymi dla dobra i na rzecz osób z niepełnosprawnościami, organizowanie pomocy

członkom Towarzystwa w rozwiązywaniu wszelkich problemów życiowych poprzez informację, pomoc prawną, socjalno – bytową oraz współdziałanie w organizowaniu działalności społecznej, gospodarczej i kulturalnej, organizowanie samopomocy członkowskiej mającej na celu przeciwdziałanie uczuciu rezygnacji, bezwartościowości, osamotnienia i bezradności, szczególnie wśród osób najciężej poszkodowanych i inne,

- 4) opis dotychczasowej działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami: stowarzyszenie od wielu lat składa oferty do konkursu ofert na realizację zadań publicznych i realizuje zadania w zakresie ochrony zdrowia i promocji (promocja zdrowia).

4. Stowarzyszenie Razem Dla Dzieci:

- 1) adres: ul. Haliny Oleksiak 2, 62 – 740 Tuliszków,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 8 listopada 2016r.,
- 3) cele statutowe: podejmowanie działań na rzecz uczniów z niepełnosprawnościami.

5. Stowarzyszenie Big Band Turek:

- 1) adres: ul. Górna 34, 62 – 740 Tuliszków,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 28 czerwca 2022r.,
- 3) cele statutowe: umożliwienie edukacji i działalności artystycznej osobom z niepełnosprawnościami.

6. Stowarzyszenie Dom Rodzinny „Przystań”:

- 1) adres: Ogorzelczyn 6, 62 – 740 Tuliszków,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 29 kwietnia 2025r.
- 3) cele statutowe: pomoc osobom z niepełnosprawnościami.

7. Stowarzyszenie Miłośników Inicjatyw Muzycznych „Smim”:

- 1) adres: Ogorzelczyn 7 / 7, 62 – 740 Tuliszków,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 8 stycznia 2018r.,
- 3) cele statutowe: działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

8. Stowarzyszenie Otulis:

- 1) adres: ul. M. Kopernika 38, 62 – 740 Tuliszków,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 8 maja 2024r.,
- 3) cele statutowe: wsparcie dzieci i młodzieży, rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym z niepełnosprawnością.

9. Stowarzyszenie Domu Pomocy Społecznej „Razem”:

- 1) adres: Skęczniew 58, 62 – 730 Dobra,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 8 listopada 2013r.
- 3) cele statutowe: aktywizowanie różnych form samopomocy, zwłaszcza w stosunku do ludzi starszych i z niepełnosprawnościami.

10. Stowarzyszenie „Nadzieja” w Malanowie:

- 1) adres: ul. Kaliska 2, 62 – 709 Malanów,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 12 kwiecień 2006r.,
- 3) cele statutowe: aktywizowanie różnych form samopomocy, zwłaszcza w stosunku do osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz udzielanie pomocy rodzinom ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi, podejmowanie działań integracyjnych różnych środowisk osób pełnosprawnych i z niepełnosprawnościami, organizowanie zbiórek publicznych,

- 4) opis dotychczasowej działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami: organizowanie zbiorzek publicznych na rzecz chorych i z niepełnosprawnościami, organizowanie koncertów charytatywnych na rzecz dzieci z niepełnosprawnościami, pomoc w zakupie sprzętu dla dzieci z niepełnosprawnościami, organizowanie wycieczek integracyjnych z udziałem osób z niepełnosprawnościami.

11. Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” w Miłaczewie:

- 1) adres: Miłaczew 45a, 62 – 709 Malanów,
- 2) data rozpoczęcia działalności: 3 listopada 2010r.,
- 3) cele statutowe: aktywizowanie różnych form samopomocy, zwłaszcza w stosunku do osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz udzielanie pomocy rodzinom ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi, podejmowanie działań integracyjnych różnych środowisk osób pełnosprawnych i z niepełnosprawnościami, organizowanie zbiorzek publicznych,
- 4) opis dotychczasowej działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami: organizowanie zbiorzek publicznych na rzecz chorych i z niepełnosprawnościami, organizowanie koncertów charytatywnych na rzecz dzieci z niepełnosprawnościami, pomoc w zakupie sprzętu dla dzieci z niepełnosprawnościami, organizowanie wycieczek integracyjnych z udziałem osób z niepełnosprawnościami.

VI. PROJEKTY / PROGRAMY ZREALIZOWANE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI w latach 2022 – 2024

Lp.	Nazwa projektu / programu	Okres realizacji	Kwota		Cel projektu	Zrealizowane zadania	Liczba niepełnosprawnych uczestników
			dofinansowania	wkładu własnego			
Realizator: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku							
1.	Program „Aktywny Samorząd”	2022 – 2024	1 445 546,58 zł	- - -	Wyliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.	- zakup i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu, - zakup urządzeń lektorskich i brajlowskich, - zakup wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, - utrzymanie sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, - uzyskanie prawa jazdy, - utrzymanie aktywności zawodowej poprzez zapewnienia opieki dla osoby zależnej, - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu komputerowego i oprogramowania lub urządzeń lektorskich albo brajlowskich, - uzyskanie wykształcenia na poziomie wyższym.	251
2.	Program Wyrównywania Różnic Między Regionami II	2022 – 2024	979 744,74 zł	(środki własne podmiotów realizujących projekty)	Likwidacja barier transportowych. Likwidacja barier architektonicznych w placówkach oświatowych.	Likwidacja barier transportowych w Gminie Tuliszków – zakup autobusu. Remont i modernizacja pracowni technicznej oraz gospodarstwa domowego w WTZ Turek. Budowa podjazdu dla osób niepełnosprawnych przy PUP Turek. Zakup mikrobusa dla ZPEW Turek na rzecz niepełnosprawnych wychowanków. Modernizacja nawierzchni placu z przystosowaniem dla ON przy WTZ Turek. Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych – Gmina Malanów. Remont i modernizacja pracowni umiejętności społecznych i doradztwa zawodowego w WTZ Turek.	44

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036

3.	Zajęcia klubowe WTZ.	2022 – 2024	198 300,00 zł	-	Wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym, poprzez prowadzenie przez WTZ w Turku zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji, dla osób oczekujących na przyjęcie do WTZ.	Wsparcie psychologiczne, zajęcia sportowe (bowling, siłownia leśna, rowerki wodne), warsztaty muzyczne, warsztaty florystyczne, spotkania integracyjne, wyjścia na wystawy czasowe do muzeum, wyjścia do restauracji, wycieczki krajoznawcze i rekreacyjne, terapia zajęciowa.	33
4.	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	2022 – 2024	1 122 286,09 zł	-	Wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.	Wynagrodzenia asystentów osobistych. Koszty dojazdu własnym / innym środkiem transportu asystentów w związku z wyjazdami, które dotyczyły realizacji usług asystencji osobistej. Zakup biletów wstępu na wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, sportowe lub społeczne, itp. dla asystenta towarzyszącemu uczestnikowi programu. Koszty ubezpieczenia OC i NNW asystentów związanych ze świadczeniem usług asystenta.	37
5.	Opieka wytchnieniowa	2023 – 2024	88 381,42 zł	-	Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności.	Wynagrodzenie osób świadczących usługi opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością.	9
Realizator: Gmina Malanów							
6.	Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III	02.12.2024r. – 17.12.2024r.	280 814,16 zł	100 485, 84 zł	Likwidacja barier transportowych.	Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych.	22
Realizator: Gmina Władysławów							
7.	Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2024	01.07.2024r. – 31.12.2024r.	11 407,93 zł	3 694,64 zł	Pomoc osobom potrzebującym wsparcia w formie usług opiekuńczych i sąsiedzkich.	Usługi opiekuńcze i sąsiedzkie.	3
Realizator: Gmina Tuliszków							
8.	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	2022 – 2024	534 292,30 zł	92,51 zł	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu oraz wsparcie ich aktywności społecznej i życiowej.	Wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym i pełnieniu ról społecznych.	18

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036

9.	Opieka wytchnieniowa	2022 – 2024	61 811,98 zł	3,60 zł	Odciążenie członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami w ich codziennych obowiązkach.	Usługa opieki wytchnieniowej.	5
Realizator: Gmina Brudzew							
10.	Brudzew Seniorami Stoi!	01.08.2023r. – 31.12.2023r.	70 000,00 zł	15 000,00 zł	Zaktywizowanie, wsparcie oraz zaspokojenie potrzeb społecznych seniorów, w tym osób niepełnosprawnych.	Cykl warsztatów o charakterze kulturalnym z zakresu rzeźby, muzyki i teatru, sztuk wizualnych, aktorstwa. Wyjazdy do miejsc kultury. Przegląd senioralny talentów. Senioralne Pudełko Życia. Senioralny przewodnik po brudzewskich miejscach kultury.	70, w tym 20 osób niepełnosprawnych
Realizator: Gmina Dobra							
11.	Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno – komunikacyjnych na lata 2020 – 2024 – „Aktywna tablica”.	2022 – 2024	35 000,00 zł	8 750,00 zł	Wykorzystanie na zajęciach dydaktycznych i specjalistycznych zakupionego sprzętu i programów multimedialnych zapewniając uczniom pomoc adekwatną co ich indywidualnych potrzeb rozwojowych.	Doposażenie dwóch sal lekcyjnych w pomoce dydaktyczne w postaci programów multimedialnych.	15
12.	„Dobra edukacja”	01.2022r. – 11.2022r.	381 770,68 zł	3 780,00 zł	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów.	Doposażenie sali przyrodniczej. Wspieranie uczniów klas IV – VIII. Doradztwo zawodowe. Wspieranie indywidualnego podejścia do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Kształcenie nauczycieli.	7
13.	„Dostępny samorząd w Gminie Dobra”	od 15.11.2022r.	100 000,00 zł	-	Poprawa dostępności do usług publicznych świadczonych w Urzędzie Miejskim w Dobrej dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnością.	Zrealizowanie działań obejmujących poprawę dostępności architektonicznej i komunikacyjno – informacyjnej.	-
14.	Wspieranie edukacji włączającej w Gminie Dobra i Gminie Przykona	01.12.2024r. – 30.11.2026r.	2 088 758,20 zł	308 508,00 zł	Zwiększenie szans edukacyjnych uczniów /dzieci ze specjalnymi potrzebami poprzez prowadzenie skutecznej edukacji włączającej, podnoszenie kompetencji kadr nauczycieli szkół i nauczycieli wychowania przedszkolnego w zakresie edukacyjnym i terapeutycznym.	Zajęcia specjalistyczne dla dzieci ze specjalnymi potrzebami wraz z zakupem sprzętu i pomocy do tych zajęć. Działania prowadzące do walki ze stereotypami i zapobiegania dyskryminacji, m.in. wobec niepełnosprawnych uczniów.	

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036

Realizator: Gmina Kawęczyn / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kawęczynie							
15.	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	2022 – 2024	469 536,00 zł	-	Usługi asystenta jako formy wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.	Pomoc uczestnikom programu w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.	16
Realizator: Gmina Miejska Turek / Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku							
16.	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	2022 – 2024	1 051 870,47 zł	-	Wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.	Wynagrodzenia asystentów osobistych.	48
17.	Opieka wytchnieniowa.	2024	33 600,00 zł	-	Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności.	Wynagrodzenie osób świadczących usługi opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością.	3
Realizator: Gmina Przykona / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przykonie							
18.	Poprawa dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w Gminie Przykona.	2022 – 2023	49 715,46 zł	7 000,00 zł	Poprawa dostępności dla osób z problemami słuchu, wzroku, z ograniczeniami w poruszaniu się oraz z problemami poznawczymi.	Tłumacz migowy. Zakup tabliczek. Założenie strony internetowej. Zakup wycieraczek antypoślizgowych.	-
19.	Likwidacja barier architektonicznych w budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przykonie.	2023 – 2024	280 157,95 zł	56 031,60 zł	Poprawa dostępności do usług publicznych świadczonych przez GOPS w Przykonie dla osób ze szczególnymi potrzebami, osób z niepełnosprawnością oraz osób z ograniczoną sprawnością ruchową.	Wybudowanie podjazdu.	-
Realizator: Gmina Turek / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku							
20.	Dostępny samorząd – granty.	2022 – 2023	229 986,06 zł	102 986,37 zł	Poprawa dostępności Urzędu Gminy Turek dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Modernizacja podjazdu dla osób z niepełnosprawnością. Przebudowa schodów wejściowych do budynku. Przystosowanie wejścia do budynku dla osób z niepełnosprawnością. Przystosowanie toalety dla osób z niepełnosprawnością. Malowanie ścian celem uzyskania kontrastu kolorystycznego. Plan tyflograficzny na parterze. Nakładki kątowe na schody. Tabliczki stalowe na poręcze i piktogramy informacyjne w alfabecie Braille'a. Zakup systemu wzywania asysty. Zakup materaca ewakuacyjnego.	-
21.	Dostępna przestrzeń publiczna	2023 – 2025	186 495,69 zł	56 100,00 zł	Poprawa dostępności Urzędu Gminy Turek dla osób ze szczególnymi potrzebami – II etap.	Zakup i montaż platformy przyschodowej, instalacji dźwiękowej i świetlnej ułatwiającej ewakuację, drzwi zewnętrznych	-

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036

						umożliwiających swobodny dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami, linii prowadzących na piętrze budynku, planu tyflograficznego na piętrze budynku, wykonanie i oznakowanie miejsca parkingowego dla osób z niepełnosprawnością.	
Realizator: Środowiskowy Dom Samopomocy w Miłaczewie							
22.	Wycieczki: Gdańsk – Sopot / Warszawa / Kraków	2022 – 2024	13 350,00 zł	16 800,00 zł	Zapoznanie z historią, pokazanie możliwości spędzania wolnego czasu.	Wyjazd do wskazanego miejsca.	45
23.	Rajdy rowerowe.	2022 – 2025	17 100,00 zł	538,98 zł	Czas spędzony na łonie natury. Integracja z uczestnikami innych ośrodków.	Spotkanie integracyjne na terenie ŚDS.	150
Realizator: Środowiskowy Dom Samopomocy w Młodzianowie							
24.	STOP WYKLUCZENIU „DIGATAL PEOPLE”	2025	-	-	Realizacja szkoleń z obszaru kompetencji cyfrowych wraz ze zdobyciem podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresie wybranej ścieżki edukacyjnej.	Zapoznanie się ze sprzętem komputerowym oraz multimedialnym, poszerzanie znajomości sytemu Windows XP, nabywanie umiejętności obsługi sprzętu komputerowego.	12
25.	Warsztaty wzmocnieniowe dla osób z grup narażonych na dyskryminację w zawodach „Różowych kołnierzyków”.	2025	-	-	Promowanie zasad równości szans i równego traktowania, wzmocnienie umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami zawodowymi, budowanie samoświadomości i poczucia własnej wartości, rozwoju umiejętności komunikacyjnych i asertywności, inspirowanie do rozwoju osobistego i zawodowego.	Zrealizowanie zajęć podczas których były poruszane tematy dotyczące m.in. rozpoznawania i nazywania mechanizmów dyskryminacji i nierówności na rynku pracy, wzmocnienia umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami zawodowymi, budowanie samoświadomości i poczucia własnej wartości, rozwoju umiejętności komunikacyjnych i asertywności, inspirowanie do rozwoju osobistego i zawodowego.	8
Realizator: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Turku							
26.	Program Kompleksowego Wsparcia dla Rodzin „Za Życiem”	2022 – 2026	1 266 012,00 zł	-	Udzielanie wsparcia dzieciom od chwili urodzenia do rozpoczęcia nauki szkolnej, które posiadają opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie oraz ich rodzinom. Stworzenie systemu wczesnej, skoordynowanej i wielospecjalistycznej pomocy dziecku i jego rodzinie, aby jak najwcześniej wspierać rozwój dziecka, wzmacniać kompetencje rodziców i zapobiegać pogłębianiu się trudności rozwojowych.	Prowadzenie zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju – indywidualnych i grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci od chwili wykrycia niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki szkolnej m.in. terapia logopedyczna, psychologiczna, pedagogiczna, fizjoterapeutyczna, integracja sensoryczna. Konsultacje z psychologiem, pedagogiem, logopedą dla rodziców . Prowadzenie spotkań zespołów WRR w celu omówienia postępów dzieci i dostosowania działań terapeutycznych.	92

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036

Realizator: Warsztat Terapii Zajęciowej w Turku							
27.	Remont i modernizacja pracowni gospodarstwa domowego oraz pracowni technicznej WTZ w Turku.	2022 – 2023	79 024,00 zł	19 756,00 zł	Przeciwdziałanie degradacji infrastruktury WTZ w Turku. Kompleksowy remont pracowni gospodarstwa domowego i pracowni technicznej poprawił codzienne funkcjonowanie uczestników podczas pobytu na Warsztacie oraz beneficjentów programu „Zajęcia Klubowe w WTZ” w czasie zajęć, a także pracowników.	Remont i modernizacja pracowni gospodarstwa domowego oraz pracowni technicznej WTZ w Turku	40
28.	Kultura i turystyka ON poprzez rehabilitację psychospołeczną i ruchową.	2022 – 2023	42 680,00 zł	13 394,31 zł	Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.	Kultura i turystyka ON poprzez rehabilitację psychospołeczną i ruchową poprzez (warsztaty psychologiczne, rekreacyjne, sportowe, muzyczne, wokalne, teatralne).	32
29.	Zajęcia klubowe w WTZ.	2022 – 2025	288 780,00 zł	-	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez organizowanie zorganizowanych form rehabilitacji.	Wsparcie psychologiczne, zajęcia sportowe (bowling, siłownia leśna, rowerki wodne), warsztaty muzyczne, warsztaty florystyczne, spotkania integracyjne, wyjścia na wystawy czasowe do muzeum, wyjścia do restauracji, wycieczki krajoznawcze i rekreacyjne, terapia zajęciowa.	46
30.	Modernizacja nawierzchni placu z przystosowaniem dla osób niepełnosprawnościami przy WTZ w Turku.	2023 – 2024	127 836,10 zł	31 960,03 zł	Przeciwdziałanie degradacji infrastruktury WTZ w Turku, poprzez przeprowadzenie modernizacji nawierzchni znajdującej się na zewnątrz budynków nr 1 i nr 2, w których się on mieści. Poprawa dostępności w Warsztacie, co polepszy komfort oraz bezpieczeństwo codziennego korzystania z podwórka jaki całego warsztatowego obiektu przez osoby z niepełnosprawnościami – uczestników Warsztatu, a także beneficjentów programu „Zajęcia klubowe”.	Modernizacja nawierzchni placu z przystosowaniem dla osób niepełnosprawnościami przy WTZ w Turku.	45
31.	Remont i modernizacja pracowni umiejętności społecznych i doradztwa zawodowego w WTZ Turek” w ramach programu wyrównywania różnic między	2024	37 917,01 zł	9 479,25 zł	Przeciwdziałanie degradacji infrastruktury WTZ w Turku. Kompleksowy remont pracowni umiejętności i doradztwa	Remont i modernizacja pracowni umiejętności społecznych i doradztwa zawodowego w WTZ Turek.	45

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036

	regionami III w obszarze F.				zawodowego poprawił codzienne funkcjonowanie uczestników podczas pobytu na Warsztacie oraz beneficjentów programu „Zajęcia Klubowe w WTZ” w czasie zajęć, a także pracowników.		
Realizator: Dom Pomocy Społecznej w Skęczniewie							
32.	Adaptacja pomieszczeń z poprawą dostępności przez zakup i montaż windy osobowej na cele rehabilitacyjne mieszkańców DPS oraz poprawę komunikacji osób niepełnosprawnych.	2022	254 000,00 zł	282 487,09 zł	Poprawa komunikacji osób niepełnosprawnych.	Montaż nowej windy osobowej, remont pomieszczeń rehabilitacyjnych.	210
Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Turku							
33.	Poprawa warunków edukacyjnych i rehabilitacyjnych dla uczniów Zespołu Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Turku.	2022 – 2025	143 208,29 zł	21 377,40 zł	Utworzenie pracowni gastronomicznej. Remont pomieszczeń w piwnicy – sala rehabilitacyjna i podpiwniczenie. Remont gabinetu pielęgniarstwa. Remont świetlicy w internacie. Modernizacja monitoringu w budynku bursy szkolnej. Remont sal. Remont składnicy akt.	Poprawa warunków edukacyjnych i rehabilitacyjnych dla uczniów Zespołu Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Turku. Podnoszenie standardów w budynku ośrodka i bursy.	710

VII. CELE PROGRAMU I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036 integruje działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami z różnych obszarów. Takie podejście metodologiczne przy konstruowaniu Programu ma uzasadnienie merytoryczne w fundamentalnej zasadzie integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami. Należy dążyć do tego, aby poszczególne problemy niepełnosprawnych były traktowane jako integralne części szerokiego spojrzenia na te problemy w odniesieniu do wszystkich mieszkańców powiatu, wśród których są też niepełnosprawni. Takie integrujące, horyzontalne podejście reprezentuje niniejszy Program. Ma to odzwierciedlenie w misji przyjętej w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tureckim na lata 2026 – 2036.

Celem ogólnym Programu jest tworzenie warunków do rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu oraz zapewnienie im warunków do rozwoju we wszystkich sferach życia. Do tak sformułowanego celu ogólnego opracowane następujące cele szczegółowe:

- 1) Usprawnienie systemu wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnościami poprzez zwiększenie aktywności i efektywności działań podmiotów i organizacji działających na terenie powiatu tureckiego.
- 2) Zapewnienie środowiskowego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom.
- 3) Rozwijanie form rehabilitacji zawodowej.
- 4) Integracja osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem lokalnym.
- 5) Rozwój opieki i poprawienie standardu w placówkach instytucjonalnych.

Do każdego celu szczegółowego opisane zostały kierunki działań przedstawione poniżej:

Cel szczegółowy 1: Usprawnienie systemu wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnościami poprzez zwiększenie aktywności i efektywności działań podmiotów i organizacji działających na terenie powiatu tureckiego.

Kierunki działań:

1. Inicjowanie działań informacyjno – edukacyjnych w celu zwiększenia świadomości społecznej mieszkańców powiatu tureckiego w zakresie niepełnosprawności.
2. Podejmowanie wspólnych działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami przez samorządy, organizacje pozarządowe, podmioty i jednostki działające w obszarze niepełnosprawności.
3. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w dostępie do życia społecznego.
4. Umożliwienie włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami.

Podmioty odpowiedzialne: Powiat Turecki, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku, gminy, terenowe ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Dom Pomocy Społecznej w Skęczniewie, Warsztat Terapii Zajęciowej w Turku, środowiskowe domy samopomocy z terenu powiatu tureckiego.

Cel szczegółowy 2: Zapewnienie środowiskowego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom.

Kierunki działań:

1. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej.
2. Zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej.
3. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w środowiskowych domach samopomocy.

4. Tworzenie nowej bazy i podnoszenie standardów w funkcjonujących podmiotach działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami (wtz, śds, centra mieszkalno – opiekuńcze, dps).
5. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym korzystania z usług asystenckich i opiekuńczych.
6. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników w zakresie problematyki niepełnosprawności.

Podmioty odpowiedzialne: Powiat Turecki, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku, gminy, terenowe ośrodki pomocy społecznej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwo Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej, Wojewoda Wielkopolski, warsztaty terapii zajęciowej, organizacje pozarządowe, środowiskowe domy samopomocy z terenu powiatu tureckiego.

Cel szczegółowy 3: Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w dostępie do życia społecznego.

Kierunki działań:

1. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się, transportowych.
2. Pomoc w uzyskiwaniu wykształcenia na poziomie wyższym.
3. Aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez realizowanie podstawowych usług i instrumentów rynku pracy.
4. Podejmowanie działań służących tworzeniu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami i większych możliwości ich zatrudnienia.
5. Podejmowanie działań służących rozwijaniu i promocji form współpracy pomiędzy pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, samorządem lokalnym, zwiększających możliwość zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.

Podmioty odpowiedzialne: Powiat Turecki, Powiatowy Urząd Pracy w Turku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ministerstwa, Wojewoda Wielkopolski, gminy, terenowe ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, pracodawcy.

Cel szczegółowy 4: Umożliwienie włączenia społecznego osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań:

1. Udzielanie dofinansowań do uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami.
2. Świadczenie zintegrowanych usług opiekuńczych i asystenckich.
3. Dalszy rozwój bazy wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami.
4. Rozwijanie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnościami.

Podmioty odpowiedzialne: Powiat Turecki, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku, Powiatowy Urząd Pracy w Turku, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ministerstwa, Wojewoda Wielkopolski, gminy, terenowe ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami Programu będą:

1. Powiat Turecki / Starostwo Powiatowe w Turku,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku,
3. Powiatowy Urząd Pracy w Turku,

4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Turku,
5. Dom Pomocy Społecznej w Skęczniewie,
6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Turku, ul. Poduchowne 1,
7. Środowiskowy Dom Samopomocy w Turku, ul. Matejki 1,
8. Środowiskowy Dom Samopomocy w Miłaczewie,
9. Środowiskowy Dom Samopomocy w Żeronicach,
10. Środowiskowy Dom Samopomocy w Młodzianowie,
11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Małoszynie,
12. Warsztat Terapii Zajęciowej w Turku,
13. Gmina Miejska Turek / Urząd Miejski w Turku / Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku,
14. Gmina Turek / Urząd Gminy w Turku / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku,
15. Gmina Brudzew / Urząd Gminy w Brudzewie / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzewie,
16. Gmina Tuliszków / Urząd Miasta i Gminy Tuliszków / Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuliszkowie
17. Gmina Dobra / Urząd Miejski w Dobrej / Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej,
18. Gmina Kawęczyn / Urząd Gminy Kawęczyn / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kawęczynie,
19. Gmina Przykona / Urząd Gminy Przykona / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przykonie,
20. Gmina Malanów / Urząd Gminy w Malanowie / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malanowie,
21. Gmina Władysławów / Urząd Gminy we Władysławowie / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Władysławowie,
22. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie,
23. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
24. Ministerstwa.
25. Wojewoda Wielkopolski.
26. Placówki oświatowe,
27. Organizacje pozarządowe.
28. Pracodawcy.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań i działań określonych w niniejszym Programie będą środki pochodzące m.in. z:

1. budżetu samorządów: powiatu tureckiego i gminnych,
2. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
3. budżetu administracji rządowej i Województwa Wielkopolskiego,
4. Funduszu Pracy,
5. Funduszu Solidarnościowego,
6. funduszy europejskich.

X. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów programu polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. W tym celu zbierane będą informacje na temat zrealizowanych zadań i działań przez podmioty

zaangażowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku. Roczne sprawozdanie z realizacji Programu będzie przedkładane Radzie Powiatu Tureckiego przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku jako integralna część rocznego sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku.

XI. PODSUMOWANIE.

Program określa kierunkowy plan działania na lata 2026 – 2036. Realizacja tego Programu przyniesie korzyści nie tylko osobom niepełnosprawnym, ale także całej społeczności Powiatu Tureckiego. wszystkie działania określone w Programie będą podejmowane i realizowane na zasadzie dialogu i współpracy z instytucjami, urzędami i organizacjami działającymi i wspierającymi osoby niepełnosprawne oraz ich najbliższe otoczenie.

Niniejszy Program został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku na podstawie informacji zebranych z gmin i ośrodków pomocy społecznej, ośrodków wsparcia dziennego, jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych i ich najbliższego otoczenia.